

В. “Капитал”
11.10.2013 г.

Тъй рече СЕМ

Георги Лозанов за решението каналите за възрастни да са кодирани

Теодора Мусева

В близките месеци в България ще бъде въведена система за заключване на порноканалите с код, който ще ограничи достъпа на децата до тях. Капитал Light се обърна към Георги Лозанов, председател на Съвета за електронни медии, който обясни за причините и целите на новото изискване.

От много години се опитваме да регулираме тази област, като се натъкваме на проблеми от пазарно и икономическо естество. А и чак сега при цифровизацията кодирането стана по-адекватна и възможна форма. Да не забравяме, че преходът в България се случи най-вече като сексуална революция.

А тя не е свързана с промяна на практиките, тъй като те винаги са били едни и същи, а с публичното говорене и показване на сексуалното, което непрекъснато разширява своите територии. Тъй като социализмът беше едно лицемерно консервативно общество в това отношение, след 1989 г. имаше бум на еротични визии и на еротиката въобще. Това се консумираше като най-видимата част от свободата. Затова тогава всякакви ограничения бяха доста болезнени. Чак сега се връщаме в една нормална за консумативния свят стандартизация на тази услуга.

В какво се състои промяната? В създаването на условия за достъп до програми за възрастни, като основното ограничение е те да бъдат кодирани, тоест потребителят да не може свободно да попадне на тях, а само чрез въвеждане на код. При това трябва предварително да е ясно, че той е изявил желание тази програма да бъде включена в пакета му, а не както досега тя да е част от стандартния пакет. Така програмата става наистина програма за възрастни, защото децата, ако са обект на родителска грижа, няма да разполагат с този код. Това стана по пътя на саморегулацията – кабелните оператори сами чрез своите организации приеха да въведат това изискване.

Има една стара норма в наказателния кодекс, според която създаването и разпространението на порнография е престъпление. Ако тези програми се смятат за порнография, а такива интерпретации има, то тогава те се оказват в престъпна позиция. Още преди две години започнахме дебат с прокуратурата за осъвременяване на този закон, тъй като порнографията е част от съвременната консумативна култура. Тази култура включва елементи, които по едни отминали консервативни стандарти не са приемливи. Но по съвременните стандарти и свободи са в реда на нещата. Свобода значи ти да решаваш сам, а не някой вместо теб. На съвременния човек са му дадени много повече свободи. Той носи отговорността за себе си. Така че достъпът за възрастни до тези програми не бива да бъде ограничаван. Но това, което наложи кодирането, е предпазването на децата.

Получавали сме оплакване от майка, чието дете попаднало случайно на порноканал и било силно разстроено, защото решило, че това е насилие между двама голи души. Но най-много писма имаме от пенсионери, които ни молят: "Да не ни спрете единствената радост!" Те работят като един голям мониторинг за СЕМ и непрестанно

ни пишат. За тях това е някакъв вид радост за очите. Казвам го без ирония. Когато естественият ход на живота те лишава от много неща, си търсиш заместители.

Децата нямат изградена сексуална идентичност и демонстрирането на по-драстични взаимоотношения може да травмира представата им за сексуалното. Трябва да им дадем шанс да достигнат до него през нежността, през любовта, през "аз - ти" отношенията, а не в тази витринно-агресивна форма на задоволяване на фетическа потребност. Затова с тази промяна възрастните запазват правата си, а децата са защитени от компрометиране на техния естествен и щастлив път до сексуалното. То е част от човешкото щастие, но може да бъде така лансирано, че да бъде извор на драма и дори на страдание.

Представата на детето за еротичното зависи от статута на любовта в ценностната система на хората. За съжаление днес любовта не е на мода. Сексуалното все повече се отчуждава от любовта и се превръща в удоволствие само по себе си. Естественият път до еротичното е през любовта и това вече зависи от любовта в семейството, от това да я усетиш като нещо важно и осезаемо. Тогава е съвсем нормално един от хоризонтите ѝ да е физическата близост. Красивото стигане до сексуалното е любовта. Ако я отделиш от секса, той винаги носи нещо грозно – става част от търговските и властовите отношения. А любовта го вади от тях. Тя е единственото емоционално събитие, което прекъсва властовата йерархия. Защото човекът навсякъде разиграва властови отношения. Както Ницше казва пародийно: "При жената се отива с бич." Но това е именно сексуалното без любов.

В България това е силно въведено от чалга естетиката.

Жената еднозначно се превръща в обект на желание, а сексът е нейният начин да си купи бял "Мерцедес". Тя самата гледа на себе си така и иска така да участва в отношенията между хората. Това е много далеч от европейските стандарти и от човешките права въобще. Макар че жената в България е еманципирана в какво ли не отношение, продължава да се смята, че у нас няма равнопоставеност между половете. Тъкмо в най-интимните социални проявления продължава да има един вкоренен мачизъм, към който сочи и естетиката на чалгата.

Трябва да се намери начин регулацията хем да се либерализира, хем да се разшири. Защото сега в единия край регулираш, в другия забраненото е практика. И все пак трябва да се използва потенциалът на регулацията. Когато се дисциплинира едно комуникативно пространство, това повече или по-малко се отразява цялостно върху мислите и реакциите на хората. Едно е всяко дете да може да стигне до тези канали свободно отвсякъде, друго е това да не е нормална практика. Колкото до интернет достъпа до порно, и той може да бъде кодиран. Това е част от педагогическата програма на родителите – как да запознаят децата със стария въпрос как се раждат бебетата. Но в никакъв случай щъркелът не бива да е порнопрограма.

Има психологически изследвания, че дългогодишни семейни двойки, които са започнали да изпитват скука в сексуалните си отношения, успяват да провокират повече страст с помощта на тези програми. Те не са никакво чудовище на сцената на телевизията. Напротив, те са свързани с човешката психика. Защото сексуалното преди всичко е въображаемо. Даже в леко мрачната футурология се предвижда задоволяването само на психологическата нужда. За да се предпазим от физическите рискове, сексуалното може изцяло да се виртуализира, докато възпроизводството на

рода ще става по медицински път. Разбира се, ние не можем да си представим, че това е щастие. Надявам се, че ценностната система и на бъдещите хора ще запази връзката между любовта и секса.

Порното е превърнало сексуалното в преживяване преди всичко за очите. Както казва Фройд, в основата на всяко удоволствие е сексуалното удоволствие, защото то е добро за природата – дадено ти е заради механизма на възпроизводство на вида. Човешкият вид обаче е отчуждил сексуалното от тази негова функция и е започнал да го преживява като удоволствие само по себе си, а освен това е започнал да използва неговото либидно действие, за да движи цялата култура. Особено в съвременния свят говорим за еротизация на света. Еротиката става механизъм за извличане на удоволствие от всяко нещо, което ни заобикаля. Само допреди век тялото е било затворено в частното пространство. В съвременния свят тялото излиза от публичността през рекламата, през шоуто и през модата, която разсъблича тялото повече, отколкото да го облича. Говорим за съблеченото тяло, което е социален феномен, докато голото тяло е природен. В него има елемент на стриптийз, на снемане на социални граници. Най-големият поход на ХХ в. е походът на красивите голи тела от спалните и будоарите в центъра на публичността. По мащабите си и по културните си резултати той прилича на кръстоносния поход.